

Michał Moszyński

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Katedra Ekonomii
moszyn@umk.pl

Piotr Pysz

Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku
Wydział Nauk Ekonomicznych
pyszpiotr@googlemail.com

WOLNOŚĆ JEDNOSTKI W KONCEPCJACH POLITYKI GOSPODARCZEJ WALTERA EUCKENA I LUDWIGA ERHARDA

Streszczenie: Walter Eucken (czołowy przedstawiciel ordoliberalizmu) oraz Ludwig Erhard (ekonomista i główny twórca powojennego modelu niemieckiej Społecznej Gospodarki Rynkowej) swoje projekty społeczno-ekonomiczne rozwijali wokół problemu wolności jednostki w ramach „funkcjonalnego i godnego człowieka ładu gospodarczego”. Celem artykułu jest zbadanie wzajemnych relacji tych kategorii w koncepcjach wolnościowej polityki gospodarczej obu myślicieli. Wnioski z przeprowadzonych rozważań sugerują wysoką komplementarność obu koncepcji pod względem teoretycznym i aplikacyjnym oraz dowodzą znacznego stopnia ich aktualności.

Słowa kluczowe: wolność jednostki, ordoliberalizm, niemiecka szkoła historyczna.

JEL Classification: A13, B25, B59, P16.

Wprowadzenie

W odniesieniu do koncepcji polityki gospodarczej Waltera Euckena i Ludwiga Erharda prezentowane są w literaturze sprzeczne poglądy. Rozpowszechniona jest teza, że Eucken i inni ordoliberalowie byli teoretykami, a Erhard jako polityk gospodarczy – realizatorem ich idei [Benz, 1985, s. 125; Schiller, 1994, s. 23-24; Streit, 1995, s. 111-112]. W tym ujęciu Erhardowi pozostaje tylko rola wykonawcy koncepcji sformułowanych przez Euckena i innych ordoliberalów (m.in. Franza Böhma, Leonharda Mikscha, Wilhelma Röpke). Odmienne stanowisko prezentuje w tej kwestii Horst Friedrich Wünsche, podkreślając, że ordo-

liberalna koncepcja polityki Społecznej Gospodarki Rynkowej (SGR) została rozwinięta przede wszystkim przez Erharda. Według tego autora Erhard był słabo związany z ordoliberalną szkołą skupioną wokół Euckena [Wünsche, 1996, s. 139-155; 2015, s. 459]. Podobnie argumentuje inny bliski współpracownik Erharda, Karl Hohmann [1985, s. 7].

Z perspektywy poszukiwania polityki gospodarczej stwarzającej przesłanki do rozwiązywania skomplikowanych problemów współczesnych gospodarek rynkowych, nie jest jednak najważniejsze rozstrzygnięcie sporu o to, który z dwóch wyżej wymienionych poglądów jest bliższy prawdy. Bardziej uzasadnione wydaje się podejście pragmatyczne wymuszone przez pogłębianie się nierównowagi społecznej i gospodarczej w poszczególnych gospodarkach narodowych, Europie i na świecie. Zasadnicze znaczenie ma więc odpowiedź na pytanie, czy i co można by przejąć z idei tych ekonomistów, aby skłonić politykę gospodarczą do harmonijnego łączenia materialnego i wolnościowego aspektu procesu gospodarowania?

Konkretyzując to pytanie, trzeba podkreślić, że zarówno Eucken, jak i Erhard dostrzegali współzależność pomiędzy wolnością jednostki ludzkiej a istnieniem ładu gospodarczego i społecznego. Stwierdzali, iż wolność bez ładu grozi pojawieniem się w społeczeństwie gospodarującym chaosu i anarchii, zagrażających jego przetrwaniu w średnim i długim okresie. „Wolność i odpowiedzialność są niepodzielne, i to oznacza, iż także wolność i ład są niepodzielne, gdyż wolność bez ładu grozi wynaturzeniem w postaci chaosu. Z kolei ład bez wolności będzie oznaczał brutalny przymus. Dlatego koniecznie należy poszukiwać syntezy ładu i wolności [tłum. Autorów]” [Erhard, 1988, s. 644]. W podobnym duchu wypowiedział się wielokrotnie z naciskiem Eucken [2004, s. 179]: „Wolność i ład nie są przeciwieństwami. Warunkują się one wzajemnie [tłum. Autorów]”. Celem artykułu jest zbadanie wzajemnych relacji ładu gospodarczego i wolności jednostki ludzkiej w koncepcjach wolnościowej polityki gospodarczej Euckena i Erharda.

Dalsze wywody usystematyzowano następująco: w pierwszej kolejności przedstawiono poglądy Euckena na relacje ładu i wolności, następnie problematykę tę przeanalizowano w odniesieniu do Erharda. Ostatnia część to próba oceny, czy i na ile wyprowadzone z tego wnioski mogą mieć współcześnie walor aplikacyjny.

1. Poglądy Euckena

Rozwijając koncepcję konkurencyjnego ładu gospodarczego, Eucken podjął próbę przezwyciężenia „wielkiej antynomii” pomiędzy historycznym i teore-

tycznym sposobem myślenia ekonomicznego. W niemieckim obszarze językowym uniemożliwiła ona naukową dyskusję pomiędzy ekonomistami myślącymi o gospodarce w tradycji szkoły historycznej oraz reprezentantami teorii neoklasycznej. Wywodząc się z tradycji szkoły historycznej, Eucken dostrzegał jednak jej podstawową słabość wyrażającą się w braku teorii: „Ze szczególnej właściwości jej przedmiotu badań wynika charakter ekonomii. Musi ona być zarówno nauką teoretyczną, jak i nauką historyczną. W kosmosie różnych nauk zajmuje w rezultacie wyjątkowe miejsce [tłum. Autorów]” [2005, s. 30]. Od syntezy teorii ekonomii z myśleniem historycznym zależało, jego zdaniem, uzyskanie postępu w rozwoju nauk ekonomicznych. To stwierdzenie Euckena pozostaje aktualne do dziś.

Do lat 40. XX w. Eucken nie posługiwał się pojęciem wolności jednostki ludzkiej. W sposób odpowiadający podejściu neoklasycznej teorii ekonomii ograniczał się do przyjęcia założenia, że – z wyjątkiem gospodarki centralnie zarządzanej – kierownicy przedsiębiorstw i decydenci w gospodarstwach domowych dysponują swobodą wyboru pomiędzy gospodarczymi alternatywami. Zakres wolności niezbędny do podejmowania tego rodzaju decyzji gospodarczych przez wymienione podmioty przyjmowany był przezeń *implicitie*.

Ponad dekadę później wolność jednostki pojawiła się *explicite* w *Grundsätze der Wirtschaftspolitik*. Kategoria ta nie stała w centrum wysiłków badawczych Euckena skupiających się na koncepcji konkurencyjnego ładu gospodarczego. Jako nadrzędna wartość społeczna, na którą konkurencyjny ład gospodarczy powinien być zorientowany, wolność jednostki pozostaje jednak we współzależności z centralną kwestią jego programu badawczego. O tym, że nie pozostał on przy uproszczonej neoklasycznej interpretacji wolności jednostki przesądziły co najmniej dwa czynniki. Po pierwsze, wpływ wywarli na Euckena inni współpracujący z nim ordoliberalni myśliciele szkoły fryburskiej, szczególnie prawnik Böhm. Wolność jednostki należała do centralnych pojęć jego sposobu myślenia o gospodarce [Goldschmidt, 2002, s. 115]. Po wtóre, były to doświadczenia Euckena związane z panowaniem w Niemczech reżimu narodowo-socjalistycznego redukującego wolność jednostki ludzkiej do minimum i jego uczestnictwo w grupach fryburskich akademickich intelektualistów kontestujących ten stan rzeczy [Goldschmidt, 2002, s. 117-121].

Wskazane jest tu przypomnienie zasadniczych kwestii podnoszonych przez Euckena [2004, s. 179]: „Wszystko koncentruje się wokół pytania: Jakie formy ładu gospodarczego zapewniają wolność? Które formy ładu ograniczają jednocześnie możliwość nadużycia wolności? Czy wolność jednostki może być w ten sposób określona, ażeby znalazła swoją granicę na styku ze sferą wolności innych jednostek? [tłum. Autorów]”. Z perspektywy tego uczonego, pojęcie ładu

jest konstytuujące w odniesieniu do interpretacji kategorii wolności jednostki [Goldschmidt, 2002, s. 114]. Eucken podkreśla bowiem potencjalne zagrożenia tej wolności ze strony pracodawców i ich zrzeszeń, koncernów, związków zawodowych oraz organów władzy politycznej. Do zagrożeń wolności zalicza też nihilizm, negujący zasadnicze nadrzędne wartości w życiu jednostek ludzkich i społeczeństw [Eucken, 2004, s. 178]. Analizując czynniki zagrażające wolności jednostek, zdaje się jednak nie dostrzegać w pełni zagrożeń wynikających z nierówności i niesprawiedliwości społecznej. Przesądza o tym m.in. fakt, że akceptuje tradycyjny liberalny wzorzec połączenia wolności z równością i sprawiedliwością społeczną. Polega on na przyjęciu założenia o występowaniu szerokiego zakresu prawnych swobód, z których mogą korzystać wszyscy, jeżeli pozwalają im na to ich predyspozycje. Myślenie Euckena skupia się wokół formalnej równości szans, które dane są jednostce ludzkiej przez osobistą wolność i równość wobec prawa. Nierówność materialnych szans jednostek ludzkich w konkurencji na rynku schodzi w jego badaniach na dalszy plan.

W związku z zagrożeniami wolności autor zapytuje: „Czy we współczesnej industrialnej gospodarce uratowanie wolności jednostki ludzkiej jest w ogóle możliwe? [tłum. Autorów]” [Eucken, 2004, s. 179]. Eucken wiąże z konkurencyjnym ładem gospodarczym nadzieję na zapewnienie wolności jednostce gospodarującej przez neutralizację, czy lepiej – likwidację zagrażających jej niebezpieczeństw. Ład gospodarczy gwarantujący jednostkom wolność stwarza korzystne warunki sprzyjające rozpoznaniu i respektowaniu istniejących w danym społeczeństwie norm moralnych. „Tylko i jedynie swoboda podejmowania decyzji umożliwia rozpoznanie i realizację istniejącego ładu moralnego. Tylko wolny człowiek może poprzez obserwację i samodzielne myślenie zbliżyć się do poznania prawdy. Musi on przy tym wprawdzie przestrzegać reguł logiki, ale nie jest zależny od poglądów narzuconych mu przez jakąś zewnętrzną władzę. Jedynie wolny człowiek jest też zdolny do wyrażania swej woli [tłum. Autorów]” [Eucken, 2004, s. 176]. Przez prawdę rozumie Eucken rozpoznanie oraz przestrzeganie przez wolną jednostkę ludzką istniejącego w społeczeństwie ładu moralnego i gospodarczego [Eucken, 2004, s. 179]¹. W warunkach sprzyjających wolności jednostki, stwarzanych przez konkurencyjny ład gospodarczy, wolny człowiek może orientować się w działalności gospodarczej na normy moralne. Przestrzeganie tych norm przez większość społeczeństwa gospodarującego przyczynia się, zgodnie z regułą pozytywnego sprzężenia zwrotnego, do stabilizacji istniejącego ładu konkurencyjnego.

¹ Obszerne uzasadnienie tej tezy można znaleźć w następującej pracy: [Goldschmidt, 2002, s. 114].

Z problemem odpowiedzialności jednostek za posiadaną wolność łączy się kwestia jej granic. Według Euckena [2004, s. 179] wolność jednostek powinna podlegać ograniczeniu, gdyby ich decyzje i zachowania zagrażały gwarantującemu ich wolność konkurencyjnemu łaadowi gospodarczemu. Inaczej formułując, wolność powinna mieć tylko taki zakres, aby poszczególne jednostki nie mogły wykorzystać jej do zdobycia władzy zagrażającej wolności innych jednostek, a pośrednio także istnieniu ładu konkurencyjnego. Dla sprawnego i odpowiadającego wartościom społecznym funkcjonowania gospodarki rynkowej konieczne więc jest, ażeby konkurencyjny ład gospodarczy przez likwidację lub ograniczenie zagrożeń swobody działania jednostek ludzkich zapewniał im wolność, wyznaczając przy tym jednak także jej granice.

2. Poglądy Erharda

W czasie studiów w Handelshochschule w Norymberdze, uznawanej w latach 20. XX w. za refugium niemieckiej szkoły historycznej, Erhard zapoznał się z opinią wybitnego ekonomisty tego nurtu, Wenera Sombarta, że polityka socjalna powinna wspierać funkcjonowanie gospodarki rynkowej, a nie torpedować ją poprzez głęboką korektę podziału rynkowych dochodów [Wünsche, 2015, s. 364]. Chodzi o ograniczenie tej korekty, charakterystycznej dla bismarckowskiej koncepcji polityki socjalnej, do koniecznego minimum. Sceptyczny stosunek do tej redystrybucyjnej idei stał się dla Erharda m.in. inspiracją do zainicjowania w 1948 r. alternatywy dla tradycyjnej polityki socjalnej. Były nią działania zmierzające do ukształtowania w postaci norm prawnych i propagowania norm moralnych ładu SGR opartego na fundamencie konkurencji rynkowej. Sukces „cudu gospodarczego” lat 1948-1966, osiągnięty w Niemczech Zachodnich przez Erharda, ucznia i epigona szkoły historycznej, jest empirycznym argumentem przemawiającym za podjęciem wysiłków zmierzających do realizacji próby przewyciężenia „wielkiej antynomii” poprzez syntezę teorii ekonomii z historią. Z tym, że w koncepcji Erharda ład reprezentuje czynnik historyczny, a konkurencja rynkowa stanowi obiekt zainteresowania teorii ekonomicznej.

Jako polityk odpowiedzialny za politykę gospodarczą Niemiec Zachodnich Erhard miał sceptyczne stanowisko co do przydatności teorii neoklasycznej. W referacie na cześć Wilhelma Röpke stwierdził: „Röpke zdawał sobie znakomicie sprawę z tego, że gospodarka rynkowa, względnie inaczej mówiąc system liberalny, zawiera głębszą treść duchową i nie może być interpretowana tylko

i jedynie w sensie czystej mechaniki kształtowania się giętkich cen rynkowych w zależności od rozmiarów rynkowego popytu i podaży (...). Uznawanie procesu kształtowania się giętkich cen rynkowych w zależności od rozmiarów podaży i popytu jako podstawy wolnościowego ładu społecznego ocenić trzeba jako ciężko wążące niedocenianie, a nawet deformację myślenia o gospodarce rynkowej [tłum. Autorów]" [Erhard, 1988, s. 1029-1033]. Podobnie krytycznie ocenił koncepcję konkurencyjnego ładu gospodarczego Euckena. Według niego niektóre konstytuujące zasady tego ładu nie nadają się do realizacji w praktyce polityki gospodarczej.

Zgodnie z etyczno-psychologicznym podejściem szkoły historycznej do analizy procesu gospodarowania Erhard postawił w centrum swego zainteresowania gospodarującą jednostką ludzką². Uwagę skupiał na kategorii określanej przez Röpke w pracy *Civitas Humana* antropologiczno-socjologicznym fundamentem gospodarki rynkowej. Załamanie tego fundamentu uniemożliwi dalsze istnienie gospodarki rynkowej opartej na wolności i odpowiedzialności jednostki ludzkiej, prywatnej własności, konkurencji oraz elastycznych cenach [Röpke, 1981, s. 231]. Erhard podzielał te obawy. W centrum jego myślenia o gospodarce i społeczeństwie stała wolność jednostki ludzkiej oraz wolne społeczeństwo. Z doświadczenia okresu 1933-1945 wiedział, jak szybko można utracić te nadrzędne wartości europejskiego kręgu kulturowego, dlatego pytał, jak można wolność jednostki uzyskać oraz ustabilizować jako fundament istnienia i przetrwania wolnego społeczeństwa?

W myśleniu o wolności jednostki ludzkiej Erhard nie ograniczał się do interpretacji wolności ludzkiego indywiduum jako „wolności od czegoś”, tj. różnych czynników ograniczających swobodę działania człowieka. „Uważam, że istota problemu tkwi w pojęciu albo pytaniu o «wolność do czegoś», gdyż takie ujęcie dotyczy bezpośrednio jednostki ludzkiej, tego co rozumie ona poprzez miłość bliźniego, obowiązek, godność człowieka i inne wysoko cenione wartości [tłum. Autorów]" [Erhard, 1988, s. 677]. Chodzi mu o odpowiedzialność wolnej jednostki ludzkiej za sposób wykorzystania „wolności od czegoś”. Brak odpowiedzialności jednostek ludzkich za „wolność od czegoś” grozi anarchią i chaosem. Prowadzi to do ograniczenia, a nawet likwidacji, wolności i odpowiedzialności ludzi oraz upadku wolnego społeczeństwa. Według Erharda tylko ład gospodarczy jest w stanie połączyć „wolność od czegoś” z konieczną dla jej utrzymania w dłuższym okresie „wolnością do czegoś”. W związku z tym formułuje ideał wolnego i odpowiedzialnego człowieka gospodarującego. „Moim

² A. Wojtyna [2008, s. 22] zwrócił uwagę na fakt, że w naukach ekonomicznych dyskutowano aż do początku XX w., czy w metodologii przyjąć założenie *homo oeconomicus*, czy też sięgnąć do psychologii.

ideałem jest silna osobowość pozwalająca jednostce ludzkiej stwierdzić: Ja chcę się sprawdzić się w życiu własnymi siłami, sam chcę ponosić ryzyko mojej egzystencji i sam odpowiadać za własny los. Ty, państwo, masz natomiast zatroszczyć się o to, abym był w stanie to uczynić [tłum. Autorów]” [Erhard, 1964, s. 251].

Kluczowe znaczenie dla polityki gospodarczej Erharda [2005, s. 9] miała formuła: „Dobrobyt dla wszystkich i dobrobyt przez konkurencję stanowią jedną całość. Pierwszy postulat charakteryzuje cel gospodarowania, drugi natomiast drogę do tego celu prowadzącą [tłum. Autorów]”. Dobrobyt dla wszystkich był w koncepcji Erharda rozumiany nie tylko jako osiągnięcie możliwie najwyższego stopnia zaspokojenia potrzeb konsumpcyjnych społeczeństwa. Powinno to pośrednio sprzyjać osiągnięciu i stabilizacji pokoju społecznego, bez którego wolność gospodarujących jednostek jest zawsze zagrożona. Polityka gospodarcza Erharda zmierzająca do „Dobrobytu dla wszystkich” była ukierunkowana na urzeczywistnienie zasad ładu SGR: konkurencji rynkowej, pełnego zatrudnienia, stabilności cen i dywersyfikacji substancji majątkowej [Pysz, 2008, s. 103].

Podsumowanie

Koncepcje polityki gospodarczej Euckena i Erharda miały różne zaplecze teoretyczne. W przypadku Euckena był to ordoliberalizm, w znacznym stopniu przez niego rozwinięty, zaś u Erharda – niemiecka szkoła historyczna, której był uczniem i epigonem. Bazy teoretyczne tych koncepcji nie były jednak zbyt odległe. Eucken, próbując przezwyciężyć „wielką antynomię” między historycznym i teoretycznym podejściem do badań gospodarki, wyprowadzał koncepcję konkurencyjnego ładu gospodarczego z osiągnięć historycznie zorientowanych ekonomistów i poszukiwał punktu stycznego historii z neoklasyczną teorią ekonomii. Z kolei Erhard, bez respektu dla szkoły neoklasycznej, opierając się na dorobku szkoły historycznej, zmierzał w polityce gospodarczej po 1948 r. do uruchomienia i stabilizacji konkurencyjnej gospodarki rynkowej [Wünsche, 2015]. O Erhardzie wypowiedział się nieskory do komplementów Friedrich August von Hayek: „Wśród wszystkich ekonomistów, których poznałem, było może paru bardziej wyrafinowanych teoretyków, ale nie spotkałem nikogo, kto miałby takie instynktowne wyczucie tego, co jest właściwe, jak Ludwig Erhard. Miał [on] (...) o wiele większe zasługi dla odrodzenia się wolnego społeczeństwa w Niemczech niż mu się to przypisuje nie tylko w Niemczech, ale i za granicą [tłum. Autorów]” [Habermann, 2000, s. 195].

Współcześnie do rozwiązywania nader trudnych problemów związanych z zabezpieczeniem wolności jednostki ludzkiej, wolnego społeczeństwa i funkcjonowania rynku walory aplikacyjne mają obie omówione koncepcje. Koncepcja konkurencyjnego ładu gospodarczego mogłaby stanowić teoretyczny fundament dla zwalczania monopoli i oligopoli w zglobalizowanej gospodarce. Z kolei eksponująca jednostkę gospodarującą koncepcja Erharda mogłaby stanowić bazę dla podjęcia w polityce gospodarczej działań o charakterze wychowawczym, przeciwstawiających się narastającym na rynkach destruktywnym tendencjom w postaci jednostronnego materializmu, prymitywnego egoizmu, rozbijającego spójność grup społecznych nieokiełzanego indywidualizmu i myślenia w kategoriach bardzo krótkiego horyzontu czasowego: „tu i teraz”.

Literatura

- Benz W. (1985), *Von der Besatzungsherrschaft zur Bundesrepublik. Stationen einer Staatsgründung 1946-1949*, Fischer, Frankfurt am Main.
- Erhard L. (1964), *Wohlstand für Alle*, ECON Verlag, Düsseldorf-Wien.
- Erhard L. (1988), *Gedanken aus fünf Jahrzehnten. Reden und Schriften*, red. K. Hohmann, ECON Verlag Düsseldorf, Wien, New York.
- Erhard L. (2005), *Die Prinzipien der deutschen Wirtschaftspolitik*, „Orientierungen zur Wirtschafts- und Gesellschaftspolitik”, Nr. 104.
- Eucken W. (2004), *Grundsätze der Wirtschaftspolitik*, Mohr Siebeck, Tübingen.
- Eucken W. (2005), *Nationalökonomie wozu?*, Klett-Cotta, Stuttgart.
- Goldschmidt N. (2002), *Entstehung und Vermächtnis ordoliberalen Denkens – Walter Eucken und die Notwendigkeit einer kulturellen Ökonomik*, Lit Verlag, Münster, Hamburg, London.
- Habermann G. (2000), *Vision und Tat. Ein Ludwig-Erhard-Brevier*, Ott Verlag, Thun.
- Hohmann K. (1985), *Begrüßung* [w:] Ludwig-Erhard-Stiftung, *Ludwig Erhard und seine Politik*, Gustav Fischer Verlag, Stuttgart-New York.
- Pysz P., *Spoleczna gospodarka rynkowa. Ordoliberalna koncepcja polityki gospodarczej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Röpke W. (1981), *Richtpunkte des liberalen Gesamtprogramms* [w:] W. Stützel i in. (red.), *Grundtexte zur Sozialen Marktwirtschaft*, Fischer, Stuttgart-New York.
- Schiller K. (1994), *Der schwierige Weg in die offene Gesellschaft – Kritische Anmerkungen zur deutschen Vereinigung*, Wolf Jobst Siedler, Berlin.
- Streit M.E. (1995), *Freiburger Beiträge zur Ordnungsökonomik*, J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen.

Wojtyna A. (2008), *Współczesna ekonomia – kontynuacja czy poszukiwanie paradygmatu?* „*Ekonomista*”, nr 1.

Wünsche H.F. (1996), *Erhards Soziale Marktwirtschaft: von Eucken programmiert, von Müller-Armack inspiriert?* [w:] Ludwig-Erhard-Stiftung, *Soziale Marktwirtschaft als historische Weichenstellung – Bewertungen und Ausblicke*, ST Verlag, Düsseldorf.

Wünsche H.F. (2015), *Ludwig Erhards Soziale Marktwirtschaft – wissenschaftliche Grundlagen und politische Fehldeutungen*, Lauerlag, Reinbek/München.

INDIVIDUAL FREEDOM IN THE ECONOMIC POLICY CONCEPTS OF WALTER EUCKEN AND LUDWIG ERHARD

Summary: Walter Eucken, the leading representative of ordoliberalism, and Ludwig Erhard, an economist and principal creator of the post-war model of the German Social Market Economy, developed their socio-economic projects around the problem of individual freedom within a “functional and economic order worthy of man”. The purpose of this paper is to examine the mutual relations between these categories in the concepts of freedom-based economic policy of both thinkers. The conclusions of the considerations suggest a high degree of complementarity between the approaches both from a theoretical and practical point of view, as well as their high degree of novelty.

Keywords: individual freedom, ordoliberalism, German historical school.